

1. Трушкіна Н.В., Кітріш К.Ю. Управління ланцюгами постачань у контексті концепції індустрія 4.0. Ефективна економіка. № 12, 2020. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.12.74 (Дата звернення: 23.10.2024).
2. Adebayo Adeleke, Teniola Tayo. AfCFTA Implementation: Supply Chains and Insecurity. Policy Brief. November 23rd, 2022 Supply chains and insecurity threaten the implementation of the AfCFTA | Africa at LSE
3. CCTFA (Central Corridor Transit Transport Facilitation Agency). <https://centralcorridor-ttfa.org/>
4. Fofack Hippolyte. A Competitive Africa. Economic integration could make the continent a global player. Finance & Development, the IMF's flagship magazine. December 2018. <https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/2018/12/afcfta-economic-integration-in-africa-fofack> (Дата звернення: 23.10.2024).
5. Kuteyi, D.;Winkler, H. Logistics Challenges in Sub-Saharan Africa and Opportunities for Digitalization. Sustainability 2022, 14, 2399. <https://doi.org/10.3390/su14042399> (Дата звернення: 23.10.2024).
6. Sander T. Improving supply chain connectivity: a key to unlocking Africa's market potential. Medium. May 18, 2024. <https://medium.com/thomasarnosander/improving-supply-chain-connectivity-a-key-to-unlocking-africas-market-potential-db74544a724e> (Дата звернення: 23.10.2024).
7. UNCTAD. Economic Development in Africa Report. 2023. The Potential of Africa to Capture Technology-Intensive Global Supply Chain.

УДК: 339.9:005.932]:355.01

Мильничук Тетяна

к.е.н., доцент, доцент кафедри торговельного підприємництва і логістики,

ДТЕУ, Україна

t.mylnychuk@knute.edu.ua

Личак Анастасія

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціалізація «Логістична діяльність»

ДТЕУ, Україна

nastia3074@gmail.com

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ЛОГІСТИКИ В УМОВАХ ВІЙНИ

PROBLEMS OF THE DEVELOPMENT OF INTERNATIONAL LOGISTICS IN THE CONDITIONS OF WAR

Анотація. Наукова робота присвячена актуальній проблемі розвитку міжнародної логістики в умовах воєнних дій. Дослідження зосереджено на аналізі викликів, з якими стикається логістична інфраструктура України внаслідок збройного конфлікту. У роботі розглядаються такі аспекти, як руйнування транспортної інфраструктури, зміна торговельних маршрутів, перебої з постачанням палива та енергоресурсів, а також вплив санкцій на логістичні операції.

Abstract. The scientific work is devoted to the actual problem of the development of international logistics in the conditions of military operations. The study focuses on the analysis of the challenges faced by the logistics infrastructure of Ukraine as a result of the armed conflict. The work considers such aspects as the destruction of transport infrastructure, changes in trade routes, interruptions in the supply of fuel and energy resources, as well as the impact of sanctions on logistics operations.

Ключові слова. Міжнародна логістика, війна, транспортна інфраструктура, безпека, стійкість.

Key words. International logistics, war, transport infrastructure, security, sustainability.

Сучасний світ характеризується глобалізацією економіки, яка вимагає від країн ефективної інтеграції в міжнародні торгові та логістичні мережі. Розвинена логістична інфраструктура залучає іноземні інвестиції, створює нові робочі місця та стимулює розвиток суміжних галузей. Водночас оптимізація логістичних процесів дозволяє зменшити витрати, скоротити час доставки та підвищити якість обслуговування, що зміцнює конкурентоспроможність українських експортерів на світових ринках. [5] Таким чином, ефективна міжнародна логістика є критично важливою для економічного зростання, диверсифікації експорту та підвищення добробуту громадян України [3]. Проте, у умовах

воєнних конфліктів, ці процеси зазнають значних змін, що ставить перед фахівцями нові виклики та проблеми. Війна впливає на всі аспекти міжнародної логістики: від забезпечення безпеки вантажів до адаптації маршрутів і методів доставки.

Зокрема, конфлікти призводять до порушення традиційних логістичних ланцюгів, збільшення витрат на транспортування, а також до необхідності пошуку альтернативних ринків і постачальників. Крім того, війна часто супроводжується змінами в законодавчій базі, що ускладнює митні процедури та ведення бізнесу. У цьому контексті важливо проаналізувати не лише наслідки воєнних дій для міжнародної логістики, але й можливості для адаптації та інновацій у цій сфері.

Більшість компаній у сфері транспортних перевезень змушені були адаптувати свої логістичні маршрути після початку військового вторгнення росії. Ці зміни особливо помітні в міжнародних перевезеннях, де довелося коригувати схеми доставки та активніше використовувати мультимодальні рішення. Саме тому цей сегмент зростав найбільше і найменше постраждав від впливу на українську логістику в 2022-2023 роках. Варто також зазначити кардинальні зміни в міжнародних перевезеннях, зокрема проблеми з доступом до вітчизняних морських портів та закриття зернового коридору. Це призвело до перенаправлення більшості перевізників через Румунію, Польщу та Німеччину. Згодом виникли й проблеми з блокуванням західних кордонів, що показало, що автомобільний транспорт не в змозі перевезти весь обсяг вантажів, оскільки це призводить до утворення довгих черг на міжнародних переходах і значних втрат часу. Навіть відкриття додаткових пунктів пропуску та збільшення кількості митників лише частково вирішило цю проблему [4].

Міжнародна логістика в Україні зазнала значних перешкод через повномасштабну війну. Першим викликом стало руйнування транспортної інфраструктури. Масштабні пошкодження доріг, мостів, залізничних колій, портів та аеропортів призвели до обмеження можливостей для перевезення вантажів як усередині країни, так і за її межами.

Ще однією проблемою стала зміна торгових маршрутів. Як свідчить статистика, до повномасштабного вторгнення аж 75% зі сукупного зовнішнього вітчизняного товарообігу припадало на морські порти, які із 24 лютого 2022 р. були заблокованими [2]. Блокада українських портів та обмеження доступу до традиційних торгових шляхів вимагали пошуку нових маршрутів та альтернативних транспортних коридорів, що суттєво ускладнило логістичні операції та збільшило витрати. Перенаправлення вантажопотоків через сусідні країни, такі як Румунія та Польща, стало необхідним, але спричинило нові виклики, зокрема черги на кордонах та затримки у доставці.

Наступною серйозною проблемою стали перебої з постачанням палива та енергоресурсів, які виникли внаслідок військових дій. Дефіцит пального суттєво обмежив можливості автоперевезень, оскільки транспортні компанії не змогли забезпечити необхідний обсяг пального для своїх автомобілів. Це призвело до затримок у доставках, збільшення витрат на транспортування та зниження ефективності перевезень.

Крім того, пошкодження енергетичної інфраструктури, яке стало наслідком бойових дій, ускладнило роботу складів, терміналів і інших логістичних об'єктів. Відсутність стабільного електропостачання призвела до перебоїв у роботі холодильних установок, що негативно вплинуло на зберігання швидкопсувних товарів. Логістичні компанії змушені були шукати альтернативні рішення, такі як використання генераторів, що додатково підвищило витрати. Наступним викликом стала мобілізація значної частини працівників чоловічої статі, особливо з технічними спеціальностями, що призвела до гострого дефіциту кваліфікованих кадрів у логістичній галузі. Водії, експедитори, механіки та інші фахівці були вимушені залишити свої робочі місця для виконання військового обов'язку. Паралельно з цим, масова евакуація населення з районів активних бойових дій та міграція робочої сили за кордон додатково посилює ситуацію на ринку праці.

Крім того, логістичні послуги стали значно дорожчими, що вплинуло на ціни товарів на ринку. Споживачі відчули це через підвищення цін на продукти і послуги, що призвело до зниження купівельної спроможності населення та загального економічного спаду. Логістичні

компанії повинні адаптуватися до нових умов, щоб залишитися конкурентоспроможними в умовах зростаючих витрат і невизначеності.

Ці проблеми створили безпрецедентні виклики для міжнародної логістики в Україні, вимагаючи від компаній швидкої адаптації до нових умов та пошуку інноваційних рішень.

Оскільки перевезення вантажів морським та залізничним транспортом стикаються з певними обмеженнями, вітчизняний ринок транспортних послуг почав віддавати перевагу автомобільному транспорту для здійснення вантажних перевезень. Внаслідок цього, вантажовідправники та перевізники були змушені адаптувати свої логістичні стратегії, перенаправляючи вантажі до західних прикордонних переходів [1].

Однак організація перевезень автомобільним транспортом виявилася складним завданням через обмежену пропускну спроможність прикордонних переходів на заході України. Це призвело до значних затримок і ускладнень у процесі перевезення. Вартість логістики також зросла, оскільки відстань до портів Європейського Союзу збільшилася в кілька разів.

Крім того, такі зміни в логістиці потребують додаткових ресурсів і часу для оптимізації маршрутів, що ще більше ускладнює ситуацію. Перевізники змушені шукати нові рішення для підвищення ефективності своїх операцій, враховуючи зростаючі витрати та нестабільність у сфері постачання. Ці фактори не лише впливають на вартість перевезень, але й на загальну конкурентоспроможність українських товарів на міжнародному ринку

Логістичний фронт має особливе значення під час війни. Хоча на перший погляд він може залишатися непомітним, його важливість стає очевидною, коли постачання зупиняються або виникають перебої. На фахівців у сфері логістики покладена велика відповідальність і значне навантаження. Ці професіонали повинні швидко адаптуватися до нових умов роботи та стресових ситуацій.

Отже, для подолання викликів, які виникають у міжнародній логістиці в умовах війни, необхідно впроваджувати комплексні стратегії, що включають оптимізацію маршрутів, диверсифікацію постачальників і активне використання цифрових технологій. Лише так можна забезпечити стабільність та ефективність логістичних процесів у складних умовах сучасного світу.

Література

1. Економічна правда. Як логістика адаптувалася до війни. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/07/24/702529/> (дата звернення: 11.10.2024).
2. Завербний А., Двудіт З., Вуек Х. Особливості формування логістичних ланцюгів в умовах війни та у післявоєнний період. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-54> (дата звернення: 08.10.2024).
3. Кузяк В., Баляк У., Хрещак М. Оптимізація логістичного забезпечення аграрної продукції в умовах війни. *Bulletin of Lviv National Environmental University. Series «AIC Economics»*. 2023. No 30. С. 157–162. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1949741> (дата звернення: 08.10.2024)
4. Мокряков А. Основні виклики логістичного ринку України 2023 року. URL: <https://logist.fm/publications/osnovni-vikliki-logistichnogo-rinku-ukrayini-2023-roku>(дата звернення: 07.10.2024)
5. Шамборовський Г. Міжнародні логістичні операції в Україні в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2024. № 61. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-161> (дата звернення: 11.10.2024).